

SKÄRGÅRDARNAS RIKSFÖRBUND

Till

m.remissvar@regeringskansliet.se
m.naturmiljoenheten@regeringskansliet.se

Dnr M2017/02054/Nm

Skärgårdarnas Riksförbund, SRF, organiserar den fastboende befolkningen runt hela kusten från Luleå i norr till Koster i väster samt på öarna i de stora insjöarna. SRF arbetar med förutsättningarna för boende, arbete och service året runt i landets skärgårdar.

Remissvar - Naturvårdsverkets skrivelse Uppdrag att se över och föreslå förändringar i reglerna om landsbygdsutveckling i strandnära lägen

Skärgårdarnas Riksförbund, SRF, representerar den bofasta befolkningen och består av kust- och ö-föreningar från Koster i väster till Luleå i norr samt i de stora insjöarna. Vi arbetar för en levande skärgård – året om. Att ha god kännedom om hur villkoren för boende i kust och skärgård ser ut är en viktig kunskap för våra föreningar som arbetar med viktiga frågor för de som verkar och bor i dessa områden. Att känna till befolkningsutvecklingen i våra områden är viktigt för att ha kunskap om varhän vi är på väg. Sjunkande eller ökande befolkningstal är en god indikator hur området utvecklas. *Vårt huvudmål är att bryta den negativa befolkningsutvecklingen.*

Sammanfattning

För oss som bor vid stränder är strandskyddsbestämmelserna viktiga. Vi stödjer en lagstiftning som skyddar stränderna mot ohämmad exploatering, säkerställer allmänhetens tillgång till stranden men som samtidigt tillåter en exploatering i rimlig omfattning med ny bostadsbebyggelse och företagande med behov av närhet till vatten och som ger arbetstillfällen för att möjliggöra en levande skärgård. Vi upplever att den nuvarande strandskyddslagstiftningen inte stödjer detta på ett bra sätt.

SRF föreslår att det tillsätts en ny strandskyddsdelegation "2.0" med utvidgade befogenheter att även utarbeta anvisningar till länsstyrelserna samt att föreslå eventuella lagändringar. SRF föreslår också att skärgården ska betraktas som glesbygd och att Landsbygdskommitténs betänkande ska tillämpas för att skapa bättre förutsättningar för skärgårdssamhällena längs Sveriges kust.

Remissen:

I remissen ligger att regeringen vill ha synpunkter på förslagen i Naturvårdsverkets skrivelse. I uppdraget ingick frågan om att utöka möjligheterna att bygga permanentbostäder. Regeringen konstaterar att skrivelsen är begränsad i denna del och avser därför att utreda frågan ytterligare. Inom ramen för denna remittering ges därför även möjlighet att inkomma med kompletterande förslag till åtgärder (t.ex. författningförändringar)

Rapporten:

Naturvårdsverket och Boverket har tidigare konstaterat att landsbygdsutveckling tolkas och definieras på olika sätt och att LIS-verktyget inte upplevs som tillräckligt flexibelt (Naturvårdsverket och Boverket, 2013). Naturvårdsverket fick i mars 2017 i uppdrag av regeringen att se över LIS-reglerna i syfte att föreslå författningsändringar och eventuella andra åtgärder för att ytterligare främja landsbygdsutveckling i områden med god tillgång till stränder, utan att de 6 värden som strandskyddet långsiktigt syftar till att skydda äventyras. *Fokus skulle ligga på att utveckla möjligheterna att bygga permanentbostäder.*

SKÄRGÅRDARNAS RIKSFÖRBUND

Remissvar - Naturvårdsverkets skrivelse Uppdrag att se över och föreslå förändringar i reglerna om landsbygdsutveckling i strandnära lägen

Länsstyrelserna har i sin gemensamma rapport redovisat att genomförandet av åtgärder inom LIS-områden inte har gått i den takt som kommunerna har önskat, att länsstyrelserna ställer olika krav på kommunerna i samband med tillämpningen av LIS, men också att LIS inneburit en välkommen kompensation för landsbygden i förhållande till övriga särskilda skäl för dispens/upphävande (Länsstyrelserna, 2015).

Utifrån de överväganden som har gjorts föreslås huvuddragen i LIS-systemet bevaras oförändrade. För enstaka en- eller tvåbostadshus föreslås dock i likhet med vad som gäller för övriga åtgärder inom LIS-områden, att det som särskilda skäl för dispens även ska få beaktas om det strandnära läget kan antas bidra till eller upprätthålla utvecklingen av landsbygden. I utredningen 3.1.2 konstaterar Naturvårdsverket samtidigt att de nuvarande LIS-reglerna med tillhörande propositionstext ger utrymme för olika tolkning av vad som menas med landsbygdsutveckling och vilken utredning som krävs för att en exploatering ska kunna sägas utgöra landsbygdsutveckling. I förarbetena till de nuvarande bestämmelserna anges att det med "åtgärder som främjar landsbygdsutveckling" avses bland annat sådana åtgärder som långsiktigt kan antas ge positiva sysselsättningseffekter och som kan bidra till att upprätthålla serviceunderlaget i landsbygderna.

Yttrande

Naturvårdsverket föreslår således varken en definition av begreppen eller införande av någon helt ny terminologi. För att tydliggöra gränsdragningen mot "landsbygd" föreslår dock Naturvårdsverket vissa ändringar vad gäller regelverkets förhållande till tätorter (se Naturvårdsverkets förslag under avsnitt 3). Naturvårdsverket föreslår även vissa ändringar avseende vad landsbygdsutveckling kan inkludera för slags åtgärder och även vad gäller vilken nivå på utredning som bör krävas för att en åtgärd ska anses ha den effekten.

Utredningen ser endast på möjligheten att förbättra villkoren för företagare och inte på skärgårdsboende med möjligheten att bygga fler attraktiva bostäder som kan vända på den befolkningsminskning som vi ser i merparten av skärgårdssamhällena. Utredningens förslag (kap 8.2) bedöms kunna innebära att arbetskraft väljer att bosätta sig i landsbygdsområden om de anser att dessa boendens attraktivitet blir större än de möjligheter som finns i större städer eller centralt i tätorter men *fokus ligger helt på företagande och inte primärt på en ökad bosättning i skärgården.*

Naturvårdsverket bollar över ansvaret för LIS-handläggningen till kommunerna och länsstyrelserna i stället för att föreslå en strandskyddsdelegation med utökat mandat som vore det naturliga med tanke på tidigare hantering av frågan:

"I takt med att LIS-reglerna tillämpas allt mer kan det antal ärenden som prövas i domstol också antas öka. Sådan vägledande praxis från domstolarna kan också bidra till att tillämpningen av regelverket blir mer enhetligt. I takt med att tillämpningen av det nuvarande LIS-regelverket ökar bedömer Naturvårdsverket att otidigheterna i regelverket i viss mån kan överbryggas genom att kommuner och länsstyrelser kan hitta bra former för detta arbete och en gemensam syn på de centrala begreppen ..."

Strandskyddsdelegationen påpekade i sitt slutbetänkande att geografiska begränsningar för LIS kan vara motiverade, men i högre grad bör beakta platspecifika förutsättningar. Delegationen lyfte också problemet med att det är svårt att i översiktsplaneringen förutse var landsbygdsutveckling i form av småföretagande och lokalt engagemang kommer att uppstå och att LIS-verktyget då kan upplevas som alltför stelbent (SOU 2015:108).

Inom ramen för Samverkan Strandskydd föreslår delegationen att det tillsätts en nationell styrgrupp, samt att en satsning på regionalt stöd till strandskyddsreglernas tillämpning genomförs. Strandskyddsreglerna ska tillämpas lika över landet, när förutsättningarna är lika. Samtidigt skiljer sig förutsättningar och kontext för strandskyddsreglernas tillämpning. Delegationen pekar på behovet av en översyn av reglerna utifrån dessa problemområden och konstaterar att det inte ingått i delegationens uppdrag att göra en sådan översyn eller lämna förslag till ändringar i strandskyddsreglerna.

Landsbygdskommitténs slutbetänkande (SOU 2017:1) nämns märkligt nog inte i utredningen ... SRF menar att stora delar av skärgården ska betraktas som glesbygd och att detta perspektiv ska tillämpas för att skapa bättre förutsättningar för skärgårdssamhällena längs Sveriges kust. Kommittén har utgått från tre perspektiv och lämnar 75 förslag för att lägga grunden till ett mer sammanhållet Sverige:

- Likvärdiga förutsättningar för medborgarna att arbeta, bo och leva i landsbygderna
- Öka landsbygdernas förmåga att ta tillvara förutsättningarna för företagsamhet
- Öka möjligheterna att bidra till en positiv utveckling av samhällsekonomin

När det gäller boende som vi särskilt fokuserar på eftersom kommittén menar att bostadsförsörjningen har en mycket stor betydelse för att landsbygderna ska kunna utvecklas och pekar liksom Boverket på behovet av en översiktsplanering, men lägger samtidigt ett antal förslag som syftar till att minska de begränsningar som finns för byggande och utveckling. Förslagen avser *riksintressen, strandskydd och VA-lagstiftningen*. Vi föreslår att dessa förslag inarbetas för att också omfatta skärgården och att LIS-frågorna hanteras med utgångspunkt från detta helhetsperspektiv för långsiktigt hållbar tillväxt.

SKÄRGÅRDARNAS RIKSFÖRBUND

Remissvar - Naturvårdsverkets skrivelse Uppdrag att se över och föreslå förändringar i reglerna om landsbygdsutveckling i strandnära lägen

Slutsatser

För oss som bor vid stränder är strandskyddsbestämmelserna viktiga. Vi stödjer en lagstiftning som skyddar stränderna mot ohämmad exploatering, säkerställer allmänhetens tillgång till stranden men som samtidigt tillåter en exploatering i rimlig omfattning med ny bostadsbebyggelse och företagande med behov av närhet till vatten och som ger arbetstillfällen för att möjliggöra en levande skärgård. Vi upplever att den nuvarande strandskyddslagstiftningen inte stödjer detta på ett bra sätt. Under åren 2014 till 2017 har en del av våra Länsstyrelser föreslagit förändringar av strandskyddet som varit till nackdel för byggandet i områden nära vatten. Främst är det om strandskyddszonen generellt skulle utvidgas till 300 meter vilket enligt vårt förmenande strider mot Miljöbalken.

Vi vill särskilt peka på att länsstyrelserna tolkar lagen olika i lokala tillämpningsbestämmelser för länen och regionerna. Detta gör att **vi upplever en stor osäkerhet**, m.a.p. handläggningen av alla byggärenden, som hämmar utvecklingen av en långsiktigt hållbar skärgård. Strandskyddsdelegationens slutsatser och förslag att följa upp tillämpningen av lagstiftningen måste tas på allvar. SRF arbetar för att de påtalade bristerna undanröjs enligt strandskyddsdelegationens slutsatser. SRF arbetar för att det tillsätts en ny strandskyddsdelegation "2.0" med utvidgade befogenheter att även utarbeta anvisningar till länsstyrelserna samt att föreslå eventuella lagändringar. SRF föreslår dessutom att skärgården ska betraktas som glesbygd och att Landsbygdskommitténs betänkande ska tillämpas för att skapa bättre förutsättningar för skärgårdssamhällena längs Sveriges kust.

Vi välkomnar därför denna remiss som ett synligt resultat av regeringens ambition att underlätta för en positiv utveckling av vår skärgård.

Holmön
2018-11-12

Olle Forsgren
Skärgårdarnas Riksförbund
Arbetsgruppen för skärgårdsboende

SKÄRGÅRDARNAS RIKSFÖRBUND
Borgen 126, 472 95 Varekil
info@skargardarna.se www.skargardarna.se

SKÄRGÅRDARNAS RIKSFÖRBUND

Remissvar - Naturvårdsverkets skrivelse Uppdrag att se över och föreslå förändringar i reglerna om landsbygdsutveckling i strandnära lägen